

ROMÀNIC

INTRODUCCIÓ

El romànic va ser una corrent artística que es va desenvolupar a l'Europa occidental entre els segles XI i XIII.

El terme romànic va ser proposat en un principi per designar un nou tipus d'arquitectura que va sorgir durant aquest període i que presentava algunes similituds amb les edificacions romanes (l'arc de mig punt, la columna, etc.). Després el seu ús també es va estendre a la escultura i a la pintura. Una de les causes de la imposició del art romànic fou el cristianisme que anava guanyant territori sobre les creences anteriors.

L'art romànic fou predominantment rural. L'església era el principal client del artesà, als quals encarregava la construcció i decoració de petites esglésies en les nombroses viles i pobles de l'època. A les zones rurals també s'edificaren nombrosos monestirs i castells normalment emmurallats, en els quals vivien els senyors feudals dels regnes d'Occident.

A les rutes de pelegrinatge o a les naixents ciutats es construïen les primeres catedrals: grans edificis religiosos per a algun nucli urbà important. Son edificis amplis i pesants. Aquesta sensació procedeix de l'amplitud dels murs i l'escassetat d'obertures (portes i finestres) fet que determina l'escassa il·luminació de l'interior.

L'escultura i la pintura són un complement decoratiu de les construccions arquitectòniques i s'adapten al marc al qual estan inserides (capitell, timpans, absis, etc.).

L'art romànic es va anar expansionant des de l'Adriàtic fins a Catalunya, i travessant els Alps penetraria a Aragó i a Navarra. Així que s'extenia per tot l'imperi Bizantí, que va mantenir vius els models clàssics.

CARACTERÍSTIQUES

L'escultura va tenir dos ramificacions, la del primer romànic i la del ple romànic. La del primer romànic va esdevenir a Llombardia, i era un tipus de construcció senzilla. Es construïa amb totxanes, cobertes de fusta (posteriorment substituïdes per boveres de canó), divisió de les naus per mitjà de columnes o pilars, carència absoluta d'ornamentació plàstica, ordenació exterior dels murs per mitjà de pilastres en relleu que, unides per uns petits arquets cecs, reben el nom de bandes llombardes, utilització de la planta basilical d'una sola nau o varies.

La del ple romànic es va crear a França, i es va estendre per tota Europa. Un dels elements principals que el diferenciaven de l'anterior, és la integració de la pedra de cantera, gran i regular, i ben treballada.

Pel que fa a l'escultura estava totalment vinculada al marc arquitectònic. L'escultura romànica es va dedicar sobretot en la decoració de les façanes i capitells de les esglésies.

Amb la pintura igual que amb l'escultura, no va pretendre la representació exacta de la realitat. Les característiques més importants de la pintura romànica són: la falta de perspectiva, el predomini de la línia que separa i distingeix cada un dels volums, els colors plans sense degradacions, la repetició dels mateixos motius dins de la composició, l'ausència del retrat, la frontalitat i jerarquització dels personatges, als que es concedeix menor o major tamany segons la seva importància dins del retrat. En els arts menors, la tècnica del brodat va esdevenir també un paper considerable en la artesanía medieval.

EL GÒTIC

L'estil gòtic es va desenvolupar a Europa des de mitjan del segle XII fins a la darrera del segle XV.

Foren segles de gran desenvolupament urbà a Occident. L'església va construir grans catedrals per als habitants d'aquests grans nuclis. Es crearen noves ordres religioses que fundaren convents i esglésies a les ciutats. Així mateix es construïren edificis públics, com ara llotges, ajuntaments, drassanes, hospitals, etc., per tal d'atendre a les noves necessitats. També les famílies riques de les ciutats van encarregar la construcció de bells palaus.

Aquestes construccions són diferents a les de l'època anterior perquè els arquitectes van utilitzar nous elements constructius (l'arc ogival, la volta de creueria) que van permetre el triomf d'una nova estètica. La verticalitat dels edificis és la característica més important de l'estil gòtic.

Les arts plàstiques progressivament es va independitzar de l'arquitectura. Hom va abandonar el simbolisme i va tendir cap al realisme i a la humanització dels personatges, tot i que va seguir predominant la temàtica religiosa a les pintures i escultures d'aquesta època.

Al segle XV els pintors flamencs van iniciar una pintura de temàtica profana i accentuat realisme.